

Klassieke Olympiaden 2020-2021

Volwassenen Grieks

Vooraf aan de deelnemers

- De jury verwacht vertalingen in correct Nederlands, waarin de nuances van het Grieks adequaat worden weergegeven. Vertalingen waarvan het Nederlands ook literair verzorgd is maken meer kans op bekroning.
- Let op: bewerkingen en creatieve eigen versies van het verhaal worden uitgesloten. In een Nederlandse vertaling wordt met alle elementen van de originele tekst iets gedaan, en staan in principe geen toegevoegde elementen, anders dan vanuit de noodzaak van het Nederlandse taaleigen.
- De opgave van dit jaar is een stuk Griekse retorica. De jury verwacht dat de retorische elementen van het origineel op een of andere wijze in de vertaling tot uitdrukking komen.
- U kunt uw vertaling vóór 1 februari 2021 sturen naar klassiekeolympiaden@gmail.com. Wilt u bij het inzenden vermelden of u classicus/classica (in opleiding) bent of niet en van welke vereniging (NKV, VCN, VVG) u eventueel lid bent?

Veel succes!



Inleiding

De passage van dit jaar is een fragment uit de verdedigingsrede van Andokides. Er is niet veel bekend over zijn jeugd. Hij was afkomstig uit een Attische aristocratische familie.

In 415 v. Chr. raakte Andokides verwickeld in het schandaal rond de Hermokopiden en de mysteriën van Eleusis: in een enkele nacht werden in Athene kort voor het begin van de Siciliaanse Expeditie verscheidene Hermen, beelden die aan bij de ingangen van huizen en op kruispunten stonden, verminkt. Bij het onderzoek naar deze misdaad, waarbij religieuze aspecten een belangrijke rol speelden, werden bovendien meerdere personen ervan beschuldigd in hun eigen huis privé mysterie-diensten te hebben gehouden, wat werd gezien als asebeia ('goddeloosheid').

Een van de voornaamste beschuldigten was Alkibiades, die daarom ook uit Sicilië werd teruggeroepen om te worden berecht. Deze vluchtte daarop naar Sparta (Thucydides, VI 27.1-28.2).

Tijdens het proces over de hierboven beschreven feiten was Andokides de belangrijkste getuige, maar zijn rol bleef onduidelijk: had hij wel of niet meegedaan aan de vernietiging van de beelden? Was hij wel of niet aanwezig geweest bij de mysterie-diensten? Het gevolg was dat hij in ballingschap moest.

Rond 411 ondernam hij met zijn redevoering "Over zijn terugkeer" een poging naar Athene te mogen terugkeren. Hij overtuigde de Atheners niet en pas rond 400 werden hij weer in Athene opgenomen. Daar verdedigde hij zich opnieuw met zijn bekendste redevoering "Over de mysteriën". Deze is naast de passages bij Thucydides de belangrijkste bron voor de gebeurtenissen in 415. In deze redevoering wil hij laten zien dat zijn rol een andere is dan sommige aanklagers zeggen, zowel waar het gaat om het vernielen van de beelden als het plegen van heiligschennis. Bovendien wil hij laten zien dat (delen van) de aanklachten tegen hem op valse gronden zijn gedaan.

Tekst

1 Οὕτως οὖν ἔχει, ὧ ἄνδρες· ὁ μὲν ἀγὼν ἐν τῷ σώματι τῷ ἐμῷ καθέστηκεν,
2 ἢ δὲ ψῆφος ἢ ὑμέτερα δημοσία κρινεῖ, πότερον χρή τοῖς νόμοις τοῖς
3 ὑμέτεροις πιστεύειν, ἢ τοὺς συκοφάντας παρασκευάζεσθαι, ἢ φεύγειν
4 αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀπιέναι ὡς τάχιστα. Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὧ ἄνδρες,
5 ὅτι τὰ πεποιημένα ὑμῖν εἰς ὁμόνοιαν οὐ κακῶς ἔχει, ἀλλὰ τὰ προσήκοντα
6 καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς ἐποιήσατε, βραχέα βούλομαι καὶ περὶ
7 τούτων εἰπεῖν. Οἱ γὰρ πατέρες οἱ ὑμέτεροι γενομένων τῇ πόλει κακῶν
8 μεγάλων, ὅτε οἱ τύραννοι μὲν εἶχον τὴν πόλιν, ὁ δὲ δῆμος ἔφευγε,
9 νικήσαντες μαχόμενοι τοὺς τυράννους ἐπὶ Παλληνίῳ, στρατηγοῦντος
10 Λεωγόρου τοῦ προπάππου τοῦ ἐμοῦ καὶ Χαρίου, οὗ ἐκεῖνος τὴν
11 θυγατέρα εἶχεν, ἐξ ἧς ὁ ἡμέτερος ἦν πάππος, κατελθόντες εἰς τὴν πατρίδα
12 τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τῶν δὲ φυγὴν κατέγνωσαν, τοὺς δὲ μένειν ἐν τῇ
13 πόλει ἐάσαντες ἠτίμωσαν. Ὑστερον δὲ ἠνικά βασιλεὺς ἐπεστράτευσεν
14 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, γνόντες τῶν συμφορῶν τῶν ἐπιουσῶν τὸ μέγεθος καὶ
15 τὴν παρασκευὴν τὴν βασιλέως, ἔγνωσαν τοὺς τε φεύγοντας
16 καταδέξασθαι καὶ τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιῆσαι καὶ κοινὴν τὴν τε
17 σωτηρίαν καὶ τοὺς κινδύνους ποιήσασθαι. Πράξαντες δὲ ταῦτα, καὶ
18 δόντες ἀλλήλοις πίστεις καὶ ὄρκους μεγάλους, ἠξίουσιν σφᾶς αὐτοὺς
19 προτάξαντες πρὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων ἀπαντῆσαι τοῖς βαρβάροις
20 Μαραθῶνάδε, νομίσαντες τὴν σφετέραν αὐτῶν ἀρετὴν ἰκανὴν εἶναι τῷ
21 πλήθει τῷ ἐκείνων ἀντιτάξασθαι· μαχεσάμενοί τε ἐνίκων, καὶ τὴν τε
22 Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν καὶ τὴν πατρίδα ἔσωσαν. Ἔργον δὲ τοιοῦτον
23 ἐργασάμενοι οὐκ ἠξίωσάν τινι τῶν πρότερον γενομένων μνησικακῆσαι.
24 Τοιγάρτοι διὰ ταῦτα, τὴν πόλιν ἀνάστατον παραλαβόντες ἱερά τε
25 κατακεκαυμένα τείχη τε καιοικίας καταπεπτωκυίας, ἀφορμὴν τε
26 οὐδεμίαν ἔχοντες, διὰ τὸ ἀλλήλοις ὁμονοεῖν τὴν ἀρχὴν τῶν Ἑλλήνων
27 κατηργάσαντο καὶ τὴν πόλιν ὑμῖν τοιαύτην καὶ τοσαύτην παρέδωσαν.
28 Ὑμεῖς οὖν καὶ αὐτοὶ ὕστερον, κακῶν οὐκ ἐλαττόνων ἢ ἐκεῖνοις

- 29 γεγενημένων, ἀγαθοὶ ἐξ ἀγαθῶν ὄντες ἀπέδοτε τὴν ὑπάρχουσαν ἀρετὴν·
 30 ἠξιώσατε γὰρ τοὺς τε φεύγοντας καταδέξασθαι καὶ τοὺς ἀτίμους
 31 ἐπιτίμους ποιῆσαι. Τί οὖν ὑμῖν ὑπόλοιπόν ἐστι τῆς ἐκείνων ἀρετῆς; Μὴ
 32 μνησικακῆσαι, εἰδότας, ὧ ἄνδρες, ὅτι ἡ πόλις ἐκ πολὺ ἐλάττονος
 33 ἀφορμῆς ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ μεγάλη καὶ εὐδαίμων ἐγένετο· ἃ <καὶ>
 34 νῦν αὐτῇ ὑπάρχει, εἰ ἐθέλοιμεν οἱ πολῖται σωφρονεῖν τε καὶ ὁμονοεῖν
 35 ἀλλήλοις.

Andokides, *Περὶ τῶν μυστηρίων* 105-109

Aantekeningen

regel 3 παρασκευάζεσθαι

hier: omkopen

De achterliggende gedachte hier is dat wanneer Andokides veroordeeld wordt, andere aangeklaagden kennelijk niet meer hoeven te rekenen op een eerlijk proces en zullen moeten kiezen tussen omkopen of vluchten.

regel 8 οἱ τύραννοι

Dit verwijst naar de tijd van Peisistratos en zijn zonen.

regel 9 ἐπὶ Παλληνίῳ

Hier is ofwel sprake van een ons verder onbekende slag in 510 ofwel van een vergissing van Andokides, waarbij hij mogelijk 2 veldslagen door elkaar haalt: de slag bij Pallene in 546 v. Chr. waar Peisistratos voor de 3de keer aan de macht komt en de slag bij Sigeum in 510 v. Chr. waar Hippias verdreven wordt. Ook spelen Leogoras en Charias niet de prominente rol die Andokides hier schetst, het waren vooral de Alkmaeoniden die met hulp van Sparta de tiran Hippias verdreven.

regel 15 βασιλεὺς

Hiermee bedoelt Andokides de koning van de Perzen, ofwel Dareios (die de inval in 490 v. Chr. overigens niet zelf leidde) ofwel Xerxes (die in 480 v. Chr. wel zelf de inval in Griekenland leidde), namelijk door Xerxes in 480 v. Chr. namelijk in 405-403 v. Chr.

regel 24 τὴν πόλιν ἀνάστατον

regel 27 τὴν πόλιν

regel 29 ἀπέδοτε

hier: blijk geven van, in praktijk brengen